

ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๘/ว ๐๕๐๘

วันที่รับเรื่อง	21/1
วันที่	1/1 พ.ค. 2566
เวลา	
กรมปศุสัตว์	

ถนนพญาไท กทม.๑๐๕๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๖

สำนักชมนกปศุสัตว์จังหวัดลำพูน	7082
วันที่	1 พ.ค. 2566
เวลา	

เรื่อง นิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ (Case Definition for Notifiable Avian Influenza) พ.ศ. ๒๕๖๖ และวิธีการเก็บตัวอย่างสัตว์ปีก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง นิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ (Case Definition for Notifiable Avian Influenza) พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๓ แผ่น

๒. การเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกป่วย/ตายตามนิยามฯ (การเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีกเชิงรับ) จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่กรมปศุสัตว์ได้มีการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ทั้งการเฝ้าระวังเชิงรับและเชิงรุก ด้วยอาการทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ รวมทั้งดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น เพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน และเกิดประโยชน์สูงสุด กรมปศุสัตว์จึงได้ปรับปรุงนิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และขอให้ดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

๑. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ สำนักงานปศุสัตว์เขตจัดประชุมชี้แจงนิยามโรคไข้หวัดนกฯ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องทราบ
๒. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแจ้งผู้ประกอบการ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเทศบาล และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทราบ
๓. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอจัดประชุมชี้แจงนิยามโรคไข้หวัดนกฯ แก่เครือข่ายไข้หวัดนก และเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น อีกทั้ง เพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีกมีความสอดคล้องกับนิยามโรคไข้หวัดนกฯ กรมปศุสัตว์จึงขอกำหนดวิธีการเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกที่มีการป่วย/ตายเข้านิยาม (การเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีกเชิงรับ) ดังนี้
 ๑. สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน ให้เก็บตัวอย่างซากสัตว์ปีก จำนวน ๒ - ๕ ตัว
 ๒. สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม GAP ให้เก็บตัวอย่างซากสัตว์ปีกอย่างน้อย ๕ ตัว หากไม่สามารถเก็บซากได้ถึง ๕ ตัว ให้เก็บเท่าที่สามารถเก็บได้ ร่วมกับเก็บ cloacal swab จำนวน ๒ หลอดตัวอย่าง ในกรณีไม่มีซาก ให้ดำเนินการเก็บ cloacal swab เพียงอย่างเดียว จำนวน ๒ หลอดตัวอย่าง
 ๓. สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม GFM หรือ กข.๔ ให้เก็บตัวอย่างซากสัตว์ปีกอย่างน้อย ๕ ตัว หากไม่สามารถเก็บซากได้ถึง ๕ ตัว ให้เก็บเท่าที่สามารถเก็บได้ ร่วมกับเก็บ cloacal swab จำนวน ๔ หลอดตัวอย่าง ในกรณีไม่มีซาก ให้ดำเนินการเก็บ cloacal swab เพียงอย่างเดียว จำนวน ๔ หลอดตัวอย่าง
 ๔. เป็ดไล่ทุ่ง ให้เก็บตัวอย่างซากสัตว์ปีกอย่างน้อย ๕ ตัว หากไม่สามารถเก็บซากได้ถึง ๕ ตัว ให้เก็บเท่าที่สามารถเก็บได้ ร่วมกับเก็บ cloacal swab จำนวน ๑๒ หลอดตัวอย่าง ในกรณีไม่มีซาก ให้ดำเนินการเก็บ cloacal swab เพียงอย่างเดียว จำนวน ๑๒ หลอดตัวอย่าง

ทั้งนี้ ให้พิจารณาเก็บตัวอย่างซากเป็นลำดับแรก ส่วนการเก็บ cloacal swab ใช้วิธี pool sample โดย ๕ cloacal swab คิดเป็น ๑ pool sample (๑ หลอดตัวอย่าง) และสามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่ <https://sites.google.com/site/birdflu406> หัวข้อหนังสือเวียน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายโสภณ ชวตกุล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมปศุสัตว์

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

โทร. ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๖๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ibird1@dld.go.th

ประกาศกรมปศุสัตว์

เรื่อง นิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

(Case Definition for Notifiable Avian Influenza)

พ.ศ. ๒๕๖๖

จากการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑ กรมปศุสัตว์ได้ใช้มาตรการสำคัญคือการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ทั้งการเฝ้าระวังเชิงรับและเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ รวมทั้งดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยกำหนดให้โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาด ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดประสิทธิภาพทันต่อสถานการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมปศุสัตว์ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง นิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ (Case Definition for Notifiable Avian Influenza) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง นิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง นิยามโรคไข้หวัดนกตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๔ กำหนดนิยามของสัตว์ปีกที่ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนก ดังนี้

(๑) โรคไข้หวัดนก กรณีการยืนยันทางห้องปฏิบัติการ หมายความว่า โรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่าเอ (Influenza A virus) ใด ๆ ก็ตามที่เกิดจากชนิด H5 หรือ H7 ที่ได้รับการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการตามวิธีมาตรฐานขององค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) หรือโดยเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่าเอ (Influenza A virus) ใด ๆ ที่มีค่าดัชนีการก่อโรคเมื่อฉีดเข้าหลอดเลือดดำ (Intravenous Pathogenicity index : IVPI) มากกว่า ๑.๒ หรือมีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง และโรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง

(๑.๑) โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง (High Pathogenicity Avian Influenza Viruses) หมายความว่า

(๑.๑.๑) โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกที่มีค่าดัชนีการก่อโรคเมื่อฉีดเชื้อเข้าหลอดเลือดดำ (MPI) ในลูกไก่อายุ ๒ สัปดาห์ มากกว่า ๑.๒ หรือเป็นสาเหตุให้ลูกไก่อายุ ๔-๘ สัปดาห์ที่ถูกทำให้ติดเชื้อทางหลอดเลือดดำเกิดอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๗๕

(๑.๑.๒) โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกชนิด H5 และ H7 ที่มีค่า MPI น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑.๒ หรือเป็นสาเหตุให้ลูกไก่อายุ ๔-๘ สัปดาห์ ที่ถูกทำให้ติดเชื้อทางหลอดเลือดดำ มีอัตราการตายน้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ควรนำไปทดสอบหาลำดับของกรดอะมิโน (Sequencing) ที่ตำแหน่ง Cleavage sites ของโปรตีน HA0 หากพบการเรียงลำดับของกรดอะมิโนที่ตำแหน่งดังกล่าว มีลักษณะเหมือนกันกับเชื้อไข้หวัดนกชนิดรุนแรงที่เคยแยกเชื้อได้นั้นให้จัดเป็นโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง

(๑.๒) โรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง (Low Pathogenicity Avian Influenza Viruses) หมายความว่า เชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่าเอ (Influenza A virus) ชนิด H5 และ H7 ทั้งหมด ซึ่งไม่ใช่โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง

(๒) โรคไข้หวัดนก กรณีสงสัยว่าป่วย หมายความว่า

(๒.๑) สัตว์ปีกที่เลี้ยงในฟาร์มผ่านการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ มีอัตราการตายร้อยละ ๑ ใน ๒ วัน หรือมีอัตราการกินอาหารหรือน้ำลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน หรืออัตราการไหลลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน

(๒.๒) สัตว์ปีกที่เลี้ยงในฟาร์มที่มีความปลอดภัยทางชีวภาพเบื้องต้น หรือเปิดโล่ง มีอัตราการตายร้อยละ ๕ ใน ๒ วัน หรือมีอัตราการกินอาหารหรือน้ำลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน หรืออัตราการไหลลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน

(๒.๓) สัตว์ปีกที่เลี้ยงหลังบ้านหรือเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน มีการตายอย่างน้อย ๒ ตัว ใน ๒ วัน

(๒.๔) สัตว์ปีกตาม (๒.๑) (๒.๒) และ (๒.๓) แสดงอาการอย่างน้อย ๑ อาการร่วมด้วย ดังนี้

(๒.๔.๑) อาการทางระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก หน้าบวม น้ำตาไหล หรือ

(๒.๔.๒) อาการทางระบบประสาท เช่น ชัก คอบิด หรือ

(๒.๔.๓) อาการอื่นๆ เช่น ท้องเสีย ขนยุ่ง ซึม ไม่กินอาหาร ไข่ผิดปกติ หงอนและเหนียงมีสีคล้ำ หรือหน้าแข้งมีจุดเลือดออก

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

สมชวน รัตนมังคลานนท์

อธิบดีกรมปศุสัตว์

เปรียบเทียบนิยามฯเดิม-ใหม่

	นิยามเดิมแก้ไขปี ๒๕๖๔	นิยามใหม่แก้ไขปี ๒๕๖๖
สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม/ สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในฟาร์ม GAP	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๑ ใน ๒ วัน - อัตราการกินอาหารและน้ำลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน - อัตราไข่อลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๑ ใน ๒ วัน - อัตราการกินอาหารและน้ำลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน - อัตราไข่อลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน
สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในฟาร์มที่มีความ ปลอดภัยทางชีวภาพเบื้องต้น หรือ เปิดโล่ง	-	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๕ ใน ๒ วัน - อัตราการกินอาหารหรือน้ำลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน - อัตราไข่อลดลงร้อยละ ๕ ใน ๑ วัน
สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน/สัตว์ ปีกที่ถูกเลี้ยงหลังบ้านหรือเพื่อ บริโภคในครัวเรือน	- สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือบริเวณใกล้เคียงกัน มีสัตว์ป่วยหรือตายมีอาการ คล้ายคลึงกัน ในระยะเวลาห่างกันไม่เกินเจ็ดวัน	- มีการตายอย่างน้อย ๒ ตัว ใน ๒ วัน

การเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกป่วย/ตายตามนิยามฯ (การเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีกเชิงรับ)

ประเภทสัตว์ปีก	เดิม		ใหม่	
	ซาก	swab	ซาก	swab
สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน	เก็บซาก ๒ - ๕ ตัว	-	เก็บซาก ๒ - ๕ ตัว	-
สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม (GAP, GFM, กช.๔) และเปิดไล่ทุ่ง	เก็บซาก ๒ - ๕ ตัว	-	เก็บซากอย่างน้อย ๕ ตัว	-
			เก็บซากได้ ๑ - ๔ ตัว	-ฟาร์ม GAP เก็บ cloacal swab ๖ หลอด ตัวอย่าง -ฟาร์ม GFM และกช.๔ เก็บ ๔ หลอด ตัวอย่าง -เปิดไล่ทุ่ง เก็บ ๑๒ หลอดตัวอย่าง
			ไม่มีซาก	-ฟาร์ม GAP เก็บ cloacal swab ๖ หลอด ตัวอย่าง -ฟาร์ม GFM และกช.๔ เก็บ ๔ หลอด ตัวอย่าง เปิดไล่ทุ่ง เก็บ ๑๒ หลอดตัวอย่าง

หมายเหตุ: การเก็บ cloacal swab ใช้วิธี pool sample โดย 5 cloacal swab คิดเป็น 1 pool sample (1 หลอดตัวอย่าง)